

עפ"ת 32625/06/17 - מדינת ישראל נגד עמאר טאטור,

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 32625-06-17 מדינת ישראל נ' טאטור(אסיר)

תיק חיצוני:

לפני כבוד השופט ערן קוטון

המערכת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: עמאר טאטור,

פסק דין

1. לפני ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחיפה (להלן: "**בית משפט קמא**") שניתן בגדרי תת"ע 1472-12-14.

ההליך לפני בית משפט קמא

2. לפני בית משפט קמא הונח כתב אישום בו יוחסה למשיב עבירה של נהיגה בשכרות.

על פי כתב האישום, בתאריך 30/8/14 בשעה 02:35, ברחוב דרך חיפה בקרית אתא, נהג המשיב ברכב פרטי בהיותו שיכור, בכך שבדגימה של אוויר נשוף נמצא כי ריכוז האלכוהול בליטר אחד של אוויר נשוף הוא 460 מיקרוגרם, העולה על המידה הקבועה.

המשיב כפר במיוחס לו ובבית משפט קמא החל להתנהל הליך הוכחות.

במהלך ההליך חזר בו המשיב מן הכפירה וכתב האישום תוקן, כך שיוחסה למשיב עבירה של נהיגה תחת השפעת משקאות משכרים, לפי תקנה 26(2) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961.

לאחר תיקון כתב האישום הורשע המשיב על פי הודאתו.

3. המשיב הופנה לשירות המבחן, אשר הגיש בעניינו מספר תסקירים לעיון בית משפט קמא.

שירות המבחן ניסה לשלב את המשיב בהליך טיפולי במסגרת עמותת אפש"ר. בתסקיר האחרון הובהר כי המשיב נכח במספר מפגשים בעמותה, אך לאחר מכן הפסיק להגיע לשיחות הטיפוליות וניתק כל קשר עם גורמי הטיפול. שירות המבחן שוחח עם המשיב אשר ציין כי הוא עובד באופן מזדמן במקביל לריצוי מאסר בעבודות שירות. המשיב התקשה להתייצב באופן רציף במפגשים הטיפוליים בשל חוסר פניות. בנוסף לא זיהה המשיב

צורך במעורבות טיפולית לגמילה מאלכוהול וטען כי כיום הוא מנהל את חייו באופן נורמטיבי ושומר על "יובש מאלכוהול".

שירות המבחן העריך בתסקירו האחרון כי המשיב הוא בעל כוחות אגו ומשאבים נפשיים דלים הנוטל על עצמו תפקידים משפחתיים המכבידים עליו מבחינה רגשית ומבחינה כלכלית. המשיב מתקשה ביציבות והתמדה ואינו מחובר לדפוסיו ההתמכרותיים. להערכת שירות המבחן המשיב מתקשה להירתם ולהתמיד בהליך טיפולי משמעותי. נוכח פרוגנוזה שלילית שבאה לביטוי גם בתסקירים קודמים, נמנע שירות המבחן מהמלצה טיפולית בעניינו של המשיב. עם זאת, העריך שירות המבחן כי השתתף מאסר מאחורי סורג ובריא בשלב זה של חיי המשיב עלולה להקשות עליו ולחשוף אותו להשפעות שליליות בין כותלי בית הכלא. במצב זה הומלץ על ענישה מוחשית שניתן יהיה להמירה בעבודות שירות לצד מאסר על תנאי, מתוך הערכה כי בעונשים המומלצים יש כדי להפחית את הסיכון להישנות עבירות דומות בעתיד.

4. בית משפט קמא הפנה את המשיב גם לממונה על עבודות השירות, אולם האחרון הודיע לבית משפט קמא כי על המשיב נגזר עונש מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות בהליך אחר. ריצוי עבודות השירות בידי המשיב נתקל בקשיים רבים. נוכח התנהלותו הלקויה של המשיב ועקב הליכי שימוע, הוחלט על הפסקה מנהלית של עבודות השירות ועל ריצוי יתרת העונש במאסר ממש. הממונה על עבודות השירות הבהיר כי נוכח האמור לא נמצא מקום להשמתו של המשיב לריצוי מאסר בעבודות שירות.

5. בטיעוניה לעונש עמדה המערערת על חומרת העבירה ועל הרשעותיו הקודמות של המשיב המהווה סכנה של ממש לעצמו ולשאר המשתמשים בדרך. כן הזכירה שהמשיב לא נמצא מתאים לריצוי מאסר בעבודות שירות נוכח התנהלותו בעבר. לדעת המערערת מתחם העונש ההולם צריך לכלול מאסר לריצוי בפועל ופסילה בפועל בת מספר שנים. לפיכך עתרה המערערת להטיל על המשיב עונש מאסר של ממש, פסילת רישיון נהיגה בפועל למשך מספר שנים, מאסר מותנה, פסילה מותנית, וקנס.

6. מנגד, ביקש ב"כ המשיב שלא להחמיר עם מרשו יתר על המידה ולהטיל על המשיב עונש מאסר מותנה, בפרט שלא הורשע בעבירה של נהיגה בשכרות, ולא תלוי ועומד כנגדו מאסר מותנה. עוד הודגשה הערכת שירות המבחן לפיה לריצוי מאסר מאחורי סורג ובריא תהיה השפעה שלילית על המשיב שהוא אב לארבעה ילדים, מפרנס יחיד ותומך בבני משפחתו.

כן הוגש מסמך מטעם הלשכה לשירותים חברתיים במועצה המקומית בישוב מגורי המשיב, בו משתקף המצב הקשה בו נתון המשיב ונתונה משפחתו.

ב"כ המשיב ביקש להטיל על מרשו כל עונש אשר ירתיעו מלבצע עבירות בעתיד אך להימנע מהטלת עונש מאסר לריצוי בפועל.

7. המשיב בדברו האחרון פירט את נסיבותיו האישיות ואת עיסוקיו. כן אמר שאיננו יכול לעזוב את משפחתו. עוד טען שטרם התקבלה החלטה בעניין עבודות השירות בתיק האחר.

גזר דינו של בית משפט קמא

8. ביום 18/5/17 גזר בית משפט קמא את דינו של המשיב.

בית משפט קמא פירט את טיעוני הצדדים ואת האמור בתסקירי המבחן שהוגשו ביחס למשיב. כן התייחס לאמור בחוות דעתו של הממונה על עבודות השירות. בית משפט קמא ציין כי העבירה בה הורשע המשיב היא עבירה חמורה "שיש בה כדי לסכן את ציבור המשתמשים בדרך. בנוסף, יש בביצוע העבירה כדי ללמד על הלך נפש של פזיזות [...]". עם זאת, הדגיש בית משפט קמא כי משעה שתוקן כתב האישום לעבירה של נהיגה תחת השפעת משקאות משכרים, יש לבחון את רמת ההשפעה בה היה נתון המשיב בעת הנהיגה. כיוון שנשמעה פרשת התביעה והוגשו ראיות לעיונו, קבע בית משפט קמא כי על פי הראיות שהונחו לפניו המשיב "היה נתון תחת השפעה קלה" של אלכוהול כפי שגם התרשם השוטר שביצע לו את "מבחן הביצוע".

9. לאחר ששקל את חומרת העבירה, את נסיבות ביצועה, את הערך החברתי עליו יש להגן ואת מדיניות הענישה הנהוגה, קבע בית משפט קמא כי מתחם העונש ההולם אמור לכלול פסילה בפועל שלא תפחת משלושה חודשים ולא תעלה על שנים-עשר חודשים, לצד קנס משמעותי. להבדיל מעבירה של נהיגה בשכרות, מתחם העונש ההולם את העבירה בה הורשע המשיב אינו כולל רכיב של מאסר בפועל, ודאי שלא בנסיבות ההליך דן אשר פורטו לעיל. בית משפט קמא עמד על עברו התעבורתי של המשיב. נוכח עברו המכביד ביותר, כלשונו של בית משפט קמא, נוכח ריבוי העבירות הדומות בעבר והאמור בתסקירי המבחן, שקל בית משפט קמא אם לחרוג לחומרא ממתחם העונש ההולם ולהטיל על המשיב מאסר לריצוי בפועל מאחורי סורג ובריה, ולו לתקופה קצרה, לשם הגנה על ציבור המשתמשים בדרך. לסופו של יום החליט בית משפט קמא שלא לחרוג ממתחם העונש ההולם מטעמים אותם פירט ובהם מועד ביצוע העבירה, אוגוסט 2014, אשר לאחריה ביצע המשיב עבירות נוספות בגין נגזר עליו מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות. אלו הופסקו מנהלית ומכאן שעתיד המשיב להיות גם כך מורחק מן הציבור. כן צוין כי מאז חודש אוקטובר 2014 לא ביצע המשיב עבירות תעבורה נוספות ואולי שינה את דרכיו. יתר על כן, נסיבות ביצוע העבירה בתיק הנוכחי מלמדות על כך שהמשיב היה נתון תחת השפעה קלה של אלכוהול. עוד הוטעמה המלצת שירות המבחן באשר להשפעה השלילית שתהיה למאסר לריצוי בפועל על המשיב בנקודה זו של חייו. למרות שהמשיב עתיד לרצות מאסר, נקבע כי גם לתקופת המאסר קיימת משמעות.

10. בית משפט קמא נטל בחשבון את הודאת המשיב, את הבעת החרטה ואת נסיבותיו האישיות של המשיב, אשר באו לביטוי בתסקירי המבחן ובמסמך שהוגש מטעם המחלקה לשירותים חברתיים בשוב מגוריו. לחומרא נשקל עברו התעבורתי המכביד של המשיב. זה הביא את בית משפט קמא למסקנה כי תקופת הפסילה אמורה להיות ברף העליון של מתחם העונש ההולם. כן נקבע שראוי להטיל על המשיב מאסר מותנה לתקופה מרתיעה.

11. בשקלול הנתונים גזר בית משפט קמא על המשיב את העונש כדלקמן: קנס בסך 1,500 ₪ לתשלום ב-5 תשלומים שווים ורצופים החל מיום 15/7/17; פסילה מלנהוג, מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה,

לתקופה של 12 חודשים בפועל; הפעלת פסילה מותנית שהוטלה על המשיב בהליך קודם למשך 3 חודשים במצטבר לפסילה שהוטלה בהליך דנן; 9 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבור עבירות של נהיגה בשכרות, נהיגה תחת השפעת משקאות משכרים או נהיגה בזמן פסילה; פסילה על תנאי לתקופה של 6 חודשים שלא יעבור במשך 3 שנים עבירה של נהיגה בזמן פסילה, נהיגה בשכרות או נהיגה תחת השפעת אלכוהול-סמים.

הערעור

12. המערערת ממאנת להשלים עם גזר דינו של בית משפט קמא אשר לטענתה הקל יתר על המידה עם המשיב. לטענת המערערת בית משפט קמא לא ייחס את המשקל המתאים להתנהגותו חסרת הרסן של המשיב, אשר שב ועבר עבירות דומות פעם אחר פעם ולא נרתע מעונשים שהוטלו עליו בהליכים קודמים.

עוד טענה כי בית משפט קמא לא נתן את המשקל המתאים לאמור בתסקירי שירות המבחן. שירות המבחן התייחס לאופן התנהלותו של המשיב העלול להעיד על קיום אלמנט של הרס עצמי ועל סיכון גבוה להישנות עבירות דומות בעתיד. הודגש כי לא היה בידי שירות המבחן להמליץ על חלופת ענישה או שיקום אך נעשה ניסיון לשלב את המשיב בטיפול בעמותת אפש"ר. מתסקיר המבחן עלתה התנהלות בעייתית של המשיב אשר לא שיתף פעולה באופן מלא בהליך הטיפולי והפסיק להגיע לפגישות. קיים חוסר חיבור פנימי והבנה לדפוסי ההתמכרות של המשיב והוא מתקשה ביציבות והתמדה. הפרוגנוזה היתה שלילית והומלץ להטיל עונש מאסר שיומר בעבודות שירות לצד מאסר על תנאי. בית משפט קמא התעלם מהבעייתיות ומהפרוגנוזה השלילית ולא נתן כל משקל להתנהלות המשיב מול שירות המבחן ולדחיית ההזדמנויות הרבות שהונחו לפני המשיב על מנת שיחזור למוטב.

13. לטענת המערערת בית משפט קמא לא נתן ביטוי הולם לכך שבתיק קודם נדון המשיב לעונש מאסר בפועל בעבודות שירות. תפקוד המשיב במסגרת עבודות השירות היה לקוי, הוא לא התייצב באופן סדיר ונעדר פעמים רבות, תפקודו גרר הפסקה מנהלית של עבודות השירות.

המשיב לא נרתע מעונשים הצופים פני עתיד שהושטו עליו בעבר והמשיך להפר את הוראות החוק תוך סיכון בוטה של חיי אדם. לדעת המערערת בית משפט קמא לא נתן משקל לסיכון הרב שיצר המשיב בנהיגתו.

14. מעבר לכך טענה המערערת כי לענישה הולמת תפקיד חשוב בהעברת מסר לציבור ובמלחמה בתאונות הדרכים, כמו גם בהרתעת עבריינים הבוחרים לנהוג לאחר שתיית אלכוהול. אנשים אלה הופכים את רכבם לכלי הרג המסכן את כלל עוברי הדרך. על בתי המשפט להחמיר עמם החמרה יתרה וזו מתחייבת מהתוצאה הקשה העלולה להיגרם מנהיגה באופן בו נהג המשיב. משכך, מוצדק להטיל במקרים אלו עונשי מאסר בפועל. לא הוצגו נסיבות חריגות אשר הצדיקו התחשבות לקולא במשיב שהינו רצידיביסט אשר שב ונותן את הדין בגין אותן עבירות ודוחה את יד השיקום שהושטה לעברו. העונשים המקלים שהוטלו על המשיב בעבר לא הביאוהו לשנות דרכיו וחרף מאסר מותנה בגין עבירה של נהיגה בשכרות נהג המשיב בהיותו נתון תחת השפעת אלכוהול. מכאן ניתן ללמוד על הזלזול הבוטה

של המשיב אשר נהג במודעות מלאה לסיכון אותו נטל.

אשר לנסיבותיו האישיות של המשיב, לאלה ראוי היה לתת משקל מוגבל ביותר בפרט נוכח "הקטל המשתולל בכבישים". לגישת המערערת נסיבות קשות ככל שתהיינה אמורות לסגת מפני חשיבות ההרתעה והרחקת עבריינים מועדים המסכנים את ציבור המשתמשים בכביש. אין מנוס מלתת עדיפות לעקרון ההלימה, לגמול ולהרתעה, על פני נסיבותיו האישיות של המשיב.

15. נוכח כל האמור ביקשה המערערת להטיל על המשיב עונש מאסר לריצוי בפועל ולהחמיר בתקופת הפסילה אשר הוטלה על המשיב.

16. בדיון חזרה המערערת על האמור בהודעת הערעור וטענה שבית משפט קמא הקל יתר על המידה עם המשיב. לדידה המשיב הוא רצידיביסטי שחוזר ומבצע עבירות תעבורה ואף שירות המבחן לא הצליח לשלבו בהליך טיפולי. המשיב הוא מעין פצצה מתקתקת ועונשים מרתיעים לא הביאוהו לשינוי, בפרט עת רשומות לחובתו הרשעות קודמות בעבירות דומות. התייחסות המשיב מצביעה על זילות החוק וזלזול בהוראות בתי המשפט. לא ניתן להרתיע את המשיב אלא על ידי הטלת מאסר לריצוי בפועל בשים לב להתנהלותו במסגרת עבודות שירות שנגזרו בהליך אחר. אף שירות המבחן סבר כי יש להטיל על המשיב עונש מוחשי אלא שהמשיב אינו מתאים לריצוי מאסר על דרך של עבודות שירות. נטען כי אין להתחשב בהשפעה השלילית שעלולה להיות לריצוי מאסר בפועל, שכן אין מדובר באדם נורמטיבי אלא במי ששב לבצע עבירות ואינו מורתע מעונשים מרתיעים. העובדה שריצוי מאסר בעבודות שירות הופסק מנהלית אמורה להוות שיקול לחומרא ולא לקולא היות שההפסקה המנהלית מלמדת על כך שהמשיב מזלזל בענישה שנגזרה עליו.

17. מן העבר השני, ביקש ב"כ המשיב לדחות את הערעור.

ב"כ המשיב הבהיר כי המערערת לא טענה שבית משפט קמא שגה בקביעת מתחם העונש ההולם. מתחם העונש ההולם כלל פסילת רישיון נהיגה בפועל בתווך שבין 3 ל-12 חודשים וקנס, הא ותו לא. בית משפט קמא אף קבע מפורשות שהמתחם אינו כולל רכיב של מאסר בפועל. בית משפט קמא נימק מדוע לא חרג לחומרא ממתחם העונש ההולם, אם כי מצא לנכון להטיל על המשיב מאסר על-תנאי. רכיב ענישה זה לא פורט בידי בית משפט קמא במסגרת המתחם שנקבע. בית משפט קמא קבע את עונשו של המשיב ברף העליון והמחמיר של המתחם שנקבע.

נטען כי בית משפט קמא שקל כדבעי את כל השיקולים הרלוונטיים ונימק החלטתו היטב, כך שאין מדובר במקרה חריג המצדיק את התערבות ערכאת הערעור.

18. בעקבות טיעוני ב"כ המשיב, טענה המערערת כי היא חולקת אף על מתחם העונש ההולם שנקבע והדבר ברור מאליו.

דין והכרעה

19. בחנתי את הנתונים שלפני ושקלתי ענייניו של המשיב.

20. הלכה עמנו כי רק במקרים חריגים תתערב ערכאת הערעור בענישה שהוטלה בידי הערכאה הדיונית, כאשר מתגלה טעות מהותית בגזר הדין או כאשר העונש סוטה בצורה קיצונית ממדיניות הענישה הנהוגה.

כן נפסק לאחרונה בע"פ 8317/16 **מדינת ישראל נ' אבו אלקיעאן** (4/6/17) -

"[...] לא בנקל תתערב ערכאת הערעור בעונש שגזרה הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים שבהם העונש שנגזר חורג במידה ניכרת מרמת הענישה הנוהגת או הראויה במקרים דומים (ראו: ע"פ 5889/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (8.1.2017); ע"פ 3196/16 טספאנס נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (21.12.2016); ע"פ 4377/16 תורק נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (6.10.2016); ע"פ 8376/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (18.8.2016)). דומה כי כלל זה נכון ביתר שאת לגבי ערעור המדינה על קולת העונש, ולו מן הטעם שערכאת הערעור אינה נוטה למצות את הדין עם הנאשם (ראו למשל: ע"פ 5750/16 מדינת ישראל נ' חשאן, פסקה 10 (23.4.2017); ע"פ 6720/16 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 8 (7.3.2017); ע"פ 1079/16 מדינת ישראל נ' נחמן, פסקה 28 (1.8.2016); ע"פ 2529/14 מדינת ישראל נ' טלאב, פסקה 5 (31.1.2015))."

[ההדגשה אינה במקור, ע.ק.]

21. עיון בגזר דינו המפורט והמנומק של בית משפט קמא מעלה כי בית משפט קמא נתן משקל לכל הנתונים הצריכים לעניין ולסופו של יום הטיל על המשיב עונש מאוזן הנותן ביטוי לשיקולים הרלוונטיים, הן לחומרא והן לקולא.

22. בית משפט קמא גזר את דינו של המשיב לאחר שהאחרון הואשם תחילה בעבירה חמורה יותר ולאחר שהתקיים לפניו הליך הוכחות ממושך למדי. בית משפט קמא התייחס אל העבירה בה הורשע המשיב, נהיגה תחת השפעת משקה משכר, ובחן לעומקה את עוצמת ההשפעה שהיתה למשקה המשכר על המשיב באירוע מושא ההליך דן. בית משפט קמא הגיע לכלל דעה לפיה ההשפעה היתה קלה. בהינתן כך קבע בית משפט קמא את מתחם העונש ההולם תוך התייחסות לנסיבות ביצוע העבירה, לערכים שנפגעו מביצועה ולמדיניות הענישה הנהוגה.

לא שוכנעתי כי יש להתערב בקביעותו של בית משפט קמא בכל הקשור למתחם העונש ההולם. זה בוסס בין היתר על קביעתו לפיה השפעת המשקה המשכר על המשיב היתה במקרה דנן קלה.

23. עוד התייחס בית משפט קמא לנסיבותיו האישיות של המשיב, הן לחומרא והן לקולא, ונתן לכל נסיבה ונתון משקל. האיזון שערך בית משפט קמא לאחר ששקל ודחה אפשרות לחרוג ממתחם העונש ההולם

עמוד 6

מטעמים של הגנה על הציבור, הוא איזון ראוי הנוטל בחשבון את כלל הנתונים הצריכים לעניין. בהינתן כך לא מצאתי עילה לשנותו.

24. לכל האמור עד כה יש להוסיף את הזמן הרב שעבר ממועד ביצוע העבירה ואת התקופה הארוכה בה לא חטא המשיב בביצוע עבירות תעבורה נוספות. על-פי גיליון ההרשעות העדכני שהוגש בדיון לא ביצע המשיב עבירות תעבורה מאז חודש אוקטובר 2014. זה המקום להדגיש כי המשיב נעדר כל הרשעה פלילית קודמת.

25. משאלו פני הדברים, גם אם גזר דינו של בית משפט קמא אינו מחמיר עם המשיב, נוכח נימוקיו הנכוחים, לא מצאתי עילה ממשית המצדיקה התערבות בו.

אשר על כן סבורני כי יש לדחות את הערעור.

הצדדים הסכימו כי פסק הדין יינתן בהיעדרם ולאור התוצאה אליה הגעתי לא מצאתי לזמנם לדיון בו יושמע פסק הדין.

המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים ותוודא קבלתו.

ניתן היום, ח' תמוז תשע"ז, 02 יולי 2017, בהעדר הצדדים.